

Povestea unei vieți

De **Stefan Kecskemeti**

Capitolul XVII

Despre Trabanturi si examene

Spitalul nostru – cea mai modernă unitate din sud-estul Europei

Traiul la Păclișa

Cum am devenit din dușman de clasă membru de partid

Despre Trabanturi si examene

În timpul studenției au apărut primele mașini particulare de după război, niște modeste IFA, strămoșii Wartburgurilor de mai târziu. Doi-trei dintre profesorii noștri achiziționaseră asemenea mașini și se povesteau legende despre modul cum și-au obținut carnetele de conducere. Unul dintre ei scosese din rădăcină un pom destul de bătrân de pe Corso în prezența noastră, altul a dărâmat un monument istoric prin Cehoslovacia, etc.

Acum apăruseră primele Trabanturi cu 21.000 lei, apoi Fiaturile 600, 1100 și, în final, non plus ultra, cele 1300. A urmat Wartburgul, Skodele Octavia sport, Renault-urile mici, Gordini și Moskvichurile robuste, indestructibile și finisate de coșmar. Benzina nu costa mai nimica. Am tot fost lămuriți să ne

înrobim în rate la banca cooperatistă pentru a cumpăra o mașină, dar am refuzat, fiindcă cheltuiam enorm pe cărți, îmbogățindu-ne biblioteca cu 10-20 volume pe lună. În drumurile noastre cu BMW-ul lui Dan pe la toate târgurile din zonă – mai erau târguri tradiționale – am colecționat textile, capodopere ale artei populare vechi, icoane pe sticlă și alte minunății. Făceam turnee de achiziție și în afara târgurilor, căutând prin podurile caselor țărănești tot felul de obiecte nemaifolosite de ei.

Prietenul nostru Arpi, radiologul din Hațeg, o figură solemnă, nu prea era dornic să lucreze, așa că în fiecare săptămână marțea, cel târziu miercuria, declara aparatul defect și pleca cu motocicletă sa Simpson la munte sau în turnee pe la prieteni. Era un secui uriaș cu o soție gracilă, finuță, care îi înghițea toate capriciile și nebuniile de dragul celor fiicelor lor

splendide. S-a întâmplat, de exemplu, ca în centrul Orăștiei, doamna să cadă de pe motocicletă în mijlocul șoselei și Apam, cum era poreclit Arpi, să observe lipsa ei abia la Băcia (fosta moșie a lui Petru Groza), deci la cel puțin 20 km de la incident. Aveam la noi 3 aparate Röntgen performante și eu mă angajasem să fac și radiologia, alături de laborator. La scurt timp se răspândise în Țara Hațegului vestea că cele mai bune raze sunt la Păclișa, așa încât am avut o pacientură numeroasă ca pseudo-radiolog.

Refuzam cu încăpățănare orice fel de parasolvență cu trei excepții: ouă, țuică pentru aparatul de bidistilat și furci de tors. Furcile de tors, din care cu timpul am făcut o frumoasă colecție, erau

sculptate cu migală pentru orice fecioară care urma să fie „răpită” și jucau rolul unui fel de legământ, de promisiune pentru viitor. După răpire însă, furca ornamentată era abandonată în pod și tânăra trebuia să se folosească de obișnuita bătă ca o coadă de mătură. Aceste furci au devenit în curând onorariul meu spre furia medicului de circumscripție de la Unciuc. Acesta mă vizitase ca să-mi comunice că nu are nimic împotriva faptului că sunt dispus să consult pacienții săi, cu condiția să îi taxez conform obiceiului de a fi taxat orice bolnav care refuza serviciile medicului său de circumscripție apelând la altul din apropiere. Am promis că voi proceda așa, dar, naiv și plin de principii, am continuat să refuz primirea unor onorarii, lucru ce a cam otrăvit relațiile cu colegul amintit.

Întrucât țineam direct de Ministerul Sănătății, deci fără obligații reciproce față de medicul-șef de raion, respectiv regiune, am fost în relații amicale cu ei, îi invitam la manifestările noastre științifice și am comunicat numeroase lucrări la sesiunile lor USSM. Aveam pe atunci un număr de lucrări publicate din vremea felceriei, apoi la cercul de studii studentești, apărute fără știrea mea, grație lui Radu Silveanu, conducătorul meu științific, în buletinele Academiei Române, dar temele de psihiatrie erau delicate, deci ne-am abținut de a le publica mulțumindu-ne cu a le comunica la diverse manifestări din zonă sau restul țării. Începusem să mă ocup de autism, primeam cazuri din toată țara și comunicasem o serie de lucrări bine primite de cercurile de specialitate. Aceste lucrări au devenit mai târziu osatura lucrării mele de doctorat, dar până atunci mai sunt altele de povestit. Eu am preluat secția de psihiatrie băieți, iar Pușa și-a organizat, cred că un unicat în estul Europei, o secție de nevroze și terapie intensivă a psihozelor cu o structură deosebit de luxoasă. Copiii stăteau în camere cu trei sau

patru paturi, cu covor persan pe jos, perdele superbe și draperii de catifea roșie închis, serveau masa în salon din tacâmuri de porțelan, aveau câte un dulăpior pentru efectele lor personale. Tremuram pentru ea care, cu un curaj teribil, sprijinindu-se pe un ofician sanitar priceput, cu experiența spitalelor de campanie din război, făcea șocuri și come de insulină pentru psihotici, cu rezultate uneori foarte bune. Azi această tehnică, pe atunci revoluționară, nu se mai practică.

Ne-am inițiat în testările de inteligență, mai târziu și de personalitate, așa că la un moment dat ne-am trezit cu o scurtă adresă oficială, în care eram avertizați să ne limităm la cuceririle studiului activității nervoase superioare și să abandonăm tehnicile de investigare ale psihologiei și psihiatriei reacționare din lumea capitalistă. Regret că, odată cu alte documente de epocă, am rătăcit pe undeva aceste două adrese, dovada „grijii părintești” pentru cadrele lor de viitor ai exponenților puterii.

A fost extraordinar să avem posibilitatea de a beneficia de o bibliotecă de mare clasă. Sile voiajorului, alias directorul nostru, a achiziționat de la Dr. Leonida Dragomir, un mare psihiatru, și el mazilit la Oradea de la Cluj, întreaga serie a celei mai mari colecții colective de Neurologie și Psihiatrie a lui Bumke și Förster, somitățile majore ale neurologiei, respectiv psihiatriei interbelice. Cele mai mari nume ale psihiatriei și neurologiei de limbă germană au colaborat la cele 18 volume care au oferit unui tânăr însetat de cunoștințe o pletoră de date de confruntat cu pacientura, pentru care avea destul timp la dispoziție. Dar la un moment dat, și pe vremea aceea Ministerul nostru excela în măsuri confuze și contradictorii, în ciuda reglementării după care stagiarii de specialitate nu trebuie să dea examen de secundariat, ni s-a cerut acest examen. Fără prea mulți bani ne-am dus la București parcurgând la repezeală tematica de pediatrie. Fiind generaliști, singurul nostru noroc a fost că am trecut prin pediatrie în două semestre cu unul din marii pediatrii ai țării, Profesorul Louis Țurcanu, extrem de pretențios și sever. La București am aflat o modă necunoscută pentru noi. În funcție de clinică, respectiv profesor, trebuia să le cunoști marotele personale. Aveam trei șanse sau neșanse să dăm examenul cu Prof. Petrescu Coman, cu Prof. Alexandrescu sau cu un al treilea al cărui nume l-am uitat. Fiecare scosese recent câteva cărți. Stând la hotelul Union (Iunionul din literatura clasică), am citit pe rupe pe toți acești autori, plus opera încă tânărului Geormăneanu, fiind mereu amânați de comisii, fiind numai neuropsihiatrii infanțiliști. Examenele au început în octombrie, căzuse prima zăpadă și noi încă tot așteptam zgribuliți și cu din ce în ce mai puțini bani să ajungem la rând. Spre norocul nostru am dat de Lola, soția prietenului meu Vlady, care era la doctorantură în Moscova. Vlady făcuse o carieră frumoasă

la București, ajungând directorul adjunct al Spitalului Nr.9, deci un potențial pericol pentru localnici. Așa i s-a facilitat plecarea la doctorat. ...

Singurul lucru trist care a devenit fatal prietenului meu a fost o predispoziție metabolică la alcoolism, cu rude apropiate căzute victime acestui viciu, Moscova devenind fatal prin oferta de țării în iernile frigurate. Lola ne-a găzduit, mâncam în diverse zahanale din jurul Lipscanilor și am reușit după 15 decembrie să luăm examenul. Ne prinsese zăpada și ne-am grăbit acasă. Ironia sorții a făcut să susținem examenul cu un profesor de chirurgie infantilă, o foarte distinsă doamnă, sora Profesorului Palade, mai târziu laureat la premiul Nobel în medicină. Vechea mea experiență în fiziopatologie a făcut ca ajunși la Păclișa, Lola să ne sune la telefon invitându-ne la București pentru un post la Clinică. Am refuzat, așa cum am refuzat mai târziu și multe alte cântece ale diverselor sirene. Am fost însă amândoi foarte mândri pentru a face față onorabil pediatriei, fiind generaliști. Pe atunci am fost solicitat de foarte multe ori la secția de interne ale Spitalului Hațeg care interna și accidente vasculare cerebrale în regim de urgență. Am reușit, fiind amic cu medicul șef de Raion, Dr. Ichim, un om simpatic, să tratăm majoritatea accidentelor la domiciliu, reducând simțitor mortalitatea în aceste afecțiuni. La acest rezultat a contribuit evident particularitatea familiei patriarhale, datorită originii siciliene a populației. Bolnavii lăsați în mediul lor natural, îngrijiți acasă, nefiind hurducați de salvările nu prea grozave ale stației raionale, au suportat mult mai bine primele zile critice după accidentul vascular. Rezultatul a fost insistența cu care am tot fost lămurit să mă reprofilez. Am rezistat, deși dacă acceptam atunci această ofertă, iar Pușa specialitatea stomatologie, după un curs de numai 6 luni, în scurt timp a fi putut ajunge oameni bogați. De ce nu dai, Doamne, în tinerețe, mintea românului de pe urmă?

În final, după ce am trecut prin tortura examenului de secundariat, am aflat că a fost "tango degeaba": colegii căzuți la acest examen au dat ulterior fără probleme examenul de specialitate fără secundariat. În 1966 a urmat examenul de specialitate, bineînțeles tot în capitală. Evident, asta nu ne-a costat nici un efort, fiind foarte bine pregătiți și având cinci ani de practică în spinare. Deși decanul psihiatriei a fost încă Constanța „Tanța” Ștefănescu Parhon, am dat examenul cu Profesorul Vasile Predescu, amintit deja în prezenta carte. Marea majoritate a psihiatrilor români lui îi pot mulțumi promovarea profesională. La acest examen l-am cunoscut, în anii care au urmat ne-a legat o sinceră amicitie, era un om plin de umor, știa să râdă din toată inima, era un om vesel, un oltean mărunț, plin de temperament. După ce am scris vreo 20 de pagini numai despre un singur subiect de examen - paralizia generală progresivă la copil - după cunoștințele mele dobândite din monografia lui Schmidt Kraepelin,

și spunându-i obraznic la caz că este o absurditate să etichetezi un copil ca „schizofren” după numai 20 de minute de examinare, ani de zile m-a întitulat "Dom' profesor", evitând, imposibil pentru un oltean, pronunțarea corectă a numelui meu.

Pușa dădea examenul în altă serie. Stăteam pe coridor cu inima cât un purice, ore în șir, și nimeni nu ieșea din examen. Lângă mine, un mărunțel soț al unei colege despre care am aflat ulterior de la cineva că este un mare ștab era și el destul de șifonat de emoții; noroc că a apărut Profesorul cu râsul lui sănătos, explicându-ne că una dintre colege s-a împotmolit într-un subiect și fiind soția ștabului mărunț de lângă mine, trebuia să se descurce fără limită de timp. Am răsuflat ușurat. ... Singura notă a mea mai slabă a fost la social, fiind încă stigmatizat de originea „nesănătoasă”. Pușa era locțiitoarea directorului și devenise și deputată în comuna Totești. A obținut nota maximă în urma unor realizări obștești, printre care înființarea unui bufet și a unui mic magazin în incinta spitalului. Este adevărat că după scurt timp desfacerea băuturilor alcoolice a trebuit interzisă ceea ce a redus sensibil rentabilitatea acestui „complex comercial”.

Spitalul nostru – cea mai modernă unitate din sud-estul Europei

Spitalul nostru a devenit cred ca cea mai modernă unitate din sud-estul Europei. Mai târziu, ajuns director, am aflat și motivul. În plin război rece, unitatea a fost dotată cu tot ce trebuie pentru un spital militar în caz de război, astfel se explica dotarea cu imense cantități de materiale sanitare, utilaje de ultima oră care trebuiau păstrate în subsoluri și întreținute cu gresare cel puțin o dată pe an. Am fost însărcinat de Sile cu problema aparaturii și probleme de tip Sanepid, ultima necreându-mi nici o dificultate, prima, în schimb, îmi pune în față sarcina de a pune orice aparat în stare de funcționare în maximum 24 de ore de la recepție. Îmi aduc aminte de un episod pe cât de distractiv pentru alții, pe atât de problematic pentru mine. Am solicitat pentru laborator o balanță analitică. În 48 de ore, aeroportul Deva ne anunță să trimitem o mașină cu un delegat pentru a o ridica. Încântat, accept coletul. Cu sufletul la gură despachetez și apare o splendidă balanță cu anexe de montat împachetate fiecare cu maximă grijă, în ambalaje căptușite cu catifea. Alături, instrucțiunile de montare în limba chineză. Disperat, dau telefon la depozitul Ministerului de pe Aviator Sănătescu cu rugămintea de a mi se trimite o versiune românească a instrucțiunilor. Mi se răspunde că balanța este un unicat dintr-o serie de aparate sosite ca ofertă comercială așa că nu au cum mă servi, să mă descurc cum pot. Fără talent la matematică, dar dăruit cu simț tehnic, muncind timp de trei săptămâni, am reușit să mă descurc cu inelușele - greutate zecimi sau sutimi de gram pe cele trei brațe

culisante ale sculei de precizie. Așa am putut să-mi îmbogățesc gama investigațiilor de laborator. Ilie, administratorul la nocturnele partide nesfârșite de canastă, bătându-și joc de mine, a explicat Pușei că eu nu sunt decât un Pifan care își bate cuie în talpă dacă îi merge prea bine. Nu m-a deranjat că această denumire a rămas pentru ani de zile porecla mea, ci mai degrabă faptul că corespunde realității, lucru confirmat de cele trecute și cele viitoare din biografia mea.

Dar să revin la modernizarea spitalului. Apăruseră pentru prima oară vopselele sintetice rezistente pentru exterior. Am plecat cu administratorul și Pușa la Timișoara pentru a vedea ce și cum sunt aceste vopsele. Un fost coleg de la Piarști devenise inginerul șef al fabricii de coloranți și ne-a servit impecabil. S-a ales cantitatea necesară pentru zugrăvelile exterioare ale pavilioanelor și ale castelului și monștrii cenușii, sumbri de până atunci deveniră pavilioane în culori pastel. Pavilionul în stil elvețian a devenit albastru, pavilionul nostru galben, culoare consacrată psihiatriei, pavilionul trei de neuropsihiatrie, encefalopatii, epilepsii, cu triajul și farmacia la parter a devenit pavilionul verde. S-a construit o termocentrală pe combustibil lichid, cu un bazin uriaș, unde a fost amplasat rezervorul de motorină, s-a introdus încălzirea centrală. O vară întreagă s-au turnat din beton căile de acces între pavilioane și până la castel, cu lățime de cca. 8 metri și o lungime totală de 3 kilometri. Soseau săptămânal zeci de vagoane de ciment de la Turda. Totul a fost făcut cu „muncă patriotică” atât de la modă în acele timpuri. Desigur, noi medicii a trebuit să dăm exemplu, lucru făcut de unii dintre noi cu plăcere, fiind tineri și entuziaști. Spitalul azi e centru de plasament pentru copiii abandonți, decăzut, ponosit, dar aceste căi de acces vor exista multă vreme după ce întreaga șandramă se va transforma în ruină.

Pasul următor a fost montarea luminilor fluorescente exterioare pe stâlpi foarte înalți. Dar această glorie nu a durat mult, fiindcă în curând apărură lămpile cu vapori de mercur mai performante. La scurt timp au fost montate pentru prima oară în regiunea Hunedoara și aceste noi cuceriri ale tehnicii. Pe lângă aceste felinare au fost montate între pavilioane, pe spațiile verzi, niște lămpășuri scunde care dădeau o lumină suavă. Sile a achiziționat de la un artist popular din împrejurimile Sibiului niște vase de ceramică enorme care închipuiau oarecum cele găsite în magaziile romane de la Sarmis numai că nu serveau scopul depozitării băuturilor și untdelemnului adus pe vremuri din îndepărtata Roma sau cine știe ce colonie din Asia Mică sau Elada unde creștea măslinul. Aceste oluri uriașe ne-au provocat oarece zâmbete, fiind in

comparație cu cele de la muzeul dela Sarmisegetuza niște kitschuri groaznice, motiv pentru care viitoare doamnă Ilea a găsit un bun prilej ca prin intrigării să bage bețe în roate în bunele, chiar foarte bunele relații dintre noi. Nu a reușit pentru prea multă vreme, după nunta lor lucrurile s-au aplanat definitiv.

Dacă până atunci copleșitorul sentiment de a fi aproape de „acasă” apărea ziua, la zărirea castelului de apă a spitalului nostru, acum, dacă ajungeam noaptea pe culmea serpentinei, steluțele modeste ale Hațegului, ale satelor din căldare erau pur și simplu anihilate de superba feerie de lumină în mijlocul depresiunii, luminile Păclișei ”noastre”. Spun ”noastre” nu fără regretul, și azi resimțit, pentru faptul că lucrurile frumoase nu durează pentru veșnicia noastră relativă și sfârșesc de multe ori nu așa cum ni le dorim.

O poveste extraordinară a fost și dotarea unității cu noul tip de mobilier. Apăruseră mesele, scaunele, fotoliile din plăci melaminate, mobilier de metal capitonat cu plastic, fotolii, canapele, mese tip student, tip cantină, tip școală și grădiniță. Olteanul nostru șmecher a fost trimis la Minister, înarmat cu cele necesare, pentru aducerea acestui mobilier. La trei zile, telefon. Șefii nu sunt de acord cu cedarea mobilierului, până nu sunt dotate cu această mobilă unitățile lor din capitală. Ilie al nostru – întâmplător am fost de față - i-a comunicat că dacă nu apare cu cele solicitate, să nu îndrăznească să mai treacă pe la Păclișa - vaiete, plâns auzit de la distanță la telefon. Nu știu prin ce minune, după două zile, a apărut Nițu cu zece camioane pline ochi cu mobilier. Au fost descărcate, a fost mobilizat întregul personal liber, administrația, oamenii de curte, infirmierii, Ilie al nostru așezat în spațiul rotund, betonat dintre blocuri și cele două clădiri noi de la poarta mare, unde erau primiți vizitatorii.

Și a început aducerea, în șir indian, sortat după culori, a pieselor de mobilă. Noi, medicii de pe secții, trebuia să ne exprimăm preferințele, după care șirul indian a pornit să ducă sutele de piese pe secțiile respective. A doua zi telefon de la Minister, scandal mare, Nițu falsificase un ordin de repartizare și a golit complet magaziiile de pe Sănătecu de tot ce se putea mișca din loc. Formal a fost admonestat, în secret însă premiat consistent, fiindcă mobilierul aranjat pe secții nu se mai putea restitui. În locul paturilor mari de adulți, în curând au fost aduse paturi intermediare solide și rezistente. S-a înființat clubul pentru copii, sala bibliotecii, dotate cu aparate radio, magnetofon și televizoare. Au fost repartizați și primii psihologi. Schema a fost suplimentată cu instructori ergoterapie – rezultat al inițiativelor lui Pușa și Mircea – instructori educație. În final s-a creat și o școală, reducând cu 70% imensul spațiu al sălii de mese care a fost compartimentat în clase, cancelarie și toate cele necesare unei școli. Această

școală a fost în final prinsă în sistemul învățământului de stat având un director separat. A fost o școală generală cu 10 clase.

Directorul școlii era un băiat simpatic, cam pătrat, ca majoritatea celor din Țara Zărandului de unde provenea. Ocupându-mă pe atunci și cu probleme de psihologie animală, de la el am învățat o treabă interesantă pentru acele timpuri. Colectivizarea a însemnat printre multe alte calamități și predarea animalelor în colectivă. Rezultatul catastrofal a fost resimțit imediat. A scăzut sensibil producția de lapte. Discutând acest aspect cu tânărul director, evident băiat de la țară, îmi spune: Doctore, dar cum îți închipui că o biată vacă, obișnuită cu stăpânii ei, locuind într-un grajd, în care, dacă era mulsă sau se schimbau paietele de sub ea, i se vorbea, poate să mai dea lapte într-o hardughie de grajd, unde stă înlănțuită ca pe un colier de batjocură, cu alte zeci de animale necunoscute ei. Evident, la fermele imense din America, vacile de lapte sunt soiuri selectate în acest scop și obișnuite din stadiul de vițea cu un mod de existență. Ce dreptate a avut acest băiat crescut în familia patriarhală în decompoziție în anii de început ale așa-zisului socialism, o parodie leninistă a celor închipuite de Marx și Engels cu mai bine de un secol în urmă!

Unitatea noastră devenise un posibil model pentru asistență, dar, în ciuda rentabilității unor asemenea spitale mari, avea și laturi negative. Prima mare problemă a fost distanța foarte mare de majoritatea aparținătorilor, astfel că vizitarea unui copil de la Suceava, Constanța sau Satu-Mare costa timp și efort material pentru părinți. Numai pentru copiii cronici, fiindcă în spital au fost asistați și un număr de asemenea cazuri cu dosar de la prevederi sociale, au fost prevăzute foi de drum până acasă. Bieții părinți trebuiau să fie cazați, o cheltuială în plus.

A doua mare problemă era numărul foarte mare de pacienți, peste 60 pe fiecare secție, ceea ce în ciuda statului de funcțiuni îndestulător a făcut aproape imposibilă asigurarea unor condiții de intimitate pentru bolnavi. Cu excepția secției lui Pușa, saloanele au fost de 5-6 paturi, sălile de zi aglomerate în ciuda programelor zilnice desfășurate în variate spații anexă.

În plan mondial se revizua problema unităților mari, tinzându-se spre descompunerea lor în unități mai mici, dar mai „calde” din punct de vedere afectiv, evident luându-se în calcul și prețul mai mare al acestor unități.

Acest lucru nu a fost contrabalansat de posibilitatea excepțională de studiu și cercetare concretizată în numărul foarte mare de lucrări, care a făcut posibilă la un moment dat înființarea unei subfiliale USSM, cu organizarea unor întâlniri regionale și interregionale pe diverse teme de specialitate.

Traicul la Păclișa

Primisem de acasă câteva piese de mobilă, am avut norocul să scăpăm de exploziile devenite obișnuite ale sistemului antic de încălzire centrală. La un moment dat se transferă pe secția mea un caz groaznic de epilepsie cu tulburări psihice - un vlăjgan de 16 ani - care atacase un coleg cu un cuțit de tăiat pâine. I s-a prescris un tratament distrugător. La un moment dat aflu că e un copil de ștab și tatăl îl duce an de an la Hôpital Gastaut în Marsilia. Am încercat să-l lămuresc pe acest tată că tratamentul îl va distruge. Omul a fost acasă la noi și nu a fost mulțumit de cum stăm în vechiul castel. În doua luni ne-am trezit cu o echipă de constructori care au ridicat un bloc cu două nivele și șase apartamente a două camere. Asta cam în 1963 primăvara. Până la toamnă, blocul a fost gata. Eu nici nu am vrut să aud de bloc. Se pare însă că Pușa a fost cucerită de idee. Am fost expedit la o consfătuire la Săvârșin și pe când am ajuns acasă, m-am trezit mutat într-un asemenea apartament. M-am liniștit numai după ce am văzut prin fereastră același peisaj sublim al Retezatului ca din castel. Blocul era plasat în afara incintei spitalului, în dreptul porții „mici”, unde se intra dinspre barăci în incintă. De fapt, pus în fața faptului împlinit nici nu mai aveam ce face. Pușa triumfa. În vara următoare am pus în fiecare fereastră câte o ladă de flori și am reușit să ridic pe niște sfori lujere lungi de zorele mari albastre și fasole ornamentală cu frunze și păstăi roșii, boabe negre, de la bunica mea.

Alături de Pușa, locatarul fericit a fost și tighițul care în afara de lada lui obișnuită de toaletă a descoperit sifonul de la baie pentru a-și rezolva treaba mică. Eu să fiu sincer m-am consolatat cu faptul că aveam o toaletă proprie munte, blocul a devenit acceptabil, plină natură. Pe stâlpul de curent mercur, în fiecare noapte ne vizita o lumină, brazii înalți care obturau gospodăria anexă a găzduit o pletoră cu mult interes de tighiț printre lujerele viu colorate din fereastră.

în baie. În condițiile vieții la fiindcă ieșind din casă erai în electric cu o lampă de bufniță uriașă, atrasă de privirea noastră spre castel și de păsări cântătoare urmărite

De acum antreul și un perete întreg al camerei mari era ocupat de imense rafturi pline de cărți, fiindcă nu ne-am putut dezvăța de cheltuirea unor sume mari la nenea Ciorian, librarul de la Hațeg. Apăruse pe deasupra și serviciul „Cartea prin poștă” care permitea comandarea celor mai variate cărți. Prin Minister am putut comanda titluri personale din străinătate. Aceste titluri costau ceva mai mult, fără să ne împovăreze prea tare bugetul. Problemă mai dificilă a fost aprovizionarea cu legume și fructe, fiindcă la un moment dat ne-am cam plictisit de cantină. Fiind într-o zonă de eclipsă, în ce privește piața, Hațegul era foarte prost

aprovizionat. Tot ce venea dinspre zona legumicolă a Olteniei s-a blocat la Petroșani, Lupeni, Petrila. Ce venea din bogata zonă a Aradului s-a blocat la Deva și mai ales la Hunedoara, iar legumele, fructele din Banat au rămas în zona muncitorească a Oțelului Roșu, vechiul Ferdinand al complexului industrial proprietatea miliardarului Auschnit, Complexul Titan, Nădrag, Călan. Acest complex fusese achiziționat de proprietar la finele secolului al XIX-lea la preț de fier vechi, de undeva din Austria, fiindcă funcționa cu combustibil lemnos. Din această cauză, în prima jumătate a secolului trecut, întreaga zonă dintre Caransebeș și Hațeg s-a despădurit. Astfel, trecând prin Porțile de fier ale Transilvaniei, buzduganul de fier, monument ridicat în memoria unei victorii a lui Iancu de Hunedoara era pe un munte pleșuv. Este adevărat că aci se cam termină zona rarelor conifere care au supraviețuit catastrofei industriale fiind, din cauza altitudinii, înlocuite de jnepeniș. Cunoscusem și această zonă, fiindcă eram obligați a presta un număr de ore de educație sanitară, bun prilej de escapade culinare prin satele mai ascunse, mai îndepărtate de șoseaua în construcție care lega Banatul de Transilvania. Așa am ajuns de exemplu la Păucinești, invitat de simpatica familie a preotului din sat, nu-i mai rețin numele, doar știu că doamna a fost sora vestitului Dr. Iamandi, o figură legendară a Lugojului, care pe vremea stagiului meu de o vară circula de acasă la spital și prin oraș cu ultimul fiacăr logojan, caleașcă trasă de doi cai care ținea loc de taxi. Popa care invita de două trei ori pe an pe vlădică la ospăț, mi-a arătat după ce a aflat că sunt catolic, icoana sfântului Anton din Padova bine pitită în biserica devenită ortodoxă.

Aveam o pacientă din această localitate care se interna periodic pe secția mea. În preajma uneia dintre vizitele lui Ceaușescu în zonă, oficialitățile care aflaseră de la Ilie de calitatea mea de expert în folclor, am fost îmbarcat cu secretarul OB și președintele de sindicat (cel cu melodiile) în IMS-ul spitalului și expediat după achiziții de artă populară autentică. Din acest Păucinești am reușit cu ajutorul mamei pacientei mele să cumpăr un costum popular de mare frumusețe, costum pe care l-am revăzut mai târziu la Muzeul sau Expoziția cadourilor familiei Ceaușescu, aranjat în clădirea frumoasă a fostei Poște pe calea Victoriei. Aici, pe lângă cadourile oferite de „organe” și „cadre” din țară se aflau expuse o serie de obiecte din străinătate. Alături de kitschuri îngrozitoare se aflau și obiecte de reală valoare estetică – îmi aduc aminte de porțelanuri fine de Delft, de intarsii superbe italiene, argintărie dela Șahinșahul Iranului, obiecte africane din fildeș - pe lângă picturile vapoase de un gust îndoielnic al lingăilor ai căror nume nu merită să-l deconspir, fiind azi cotați ca pictori de mare valoare, tot așa cum poeți de aceeași teapă conduc azi emisiuni zgomotoase la diverse posturi TV. Există lucruri pe care nu le pot ierta, fiindcă și eu am trăit în acele vremuri fără să

mă prostituez intelectual. În orice caz, nici atunci, încă dușman de clasă, nici azi, fost membru de partid, nu sunt mândru de achiziționarea aceluia costum.

Cum am devenit din dușman de clasă membru de partid

Aici este locul să relatez trista, foarte trista poveste a felului cum am devenit din dușman de clasă membru de partid. Dar să încep cu antecedentele. Înainte de congresul IX care consfințise alegerea lui Ceaușescu în fruntea partidului după moartea lui Dej, nu se primea în partid decât în urma unui stagiu preliminar de candidatură. Directorul nostru Sile a fost dat afară din partid de către neiertătorii moraliști din Cluj pentru scandalul familial, divorțul lui. A sosit însă momentul din care un conducător de unitate trebuia să fie membru de partid. Astfel, la foarte scurt timp, după desființarea obligației de candidatură a fost reprimat.

Eu eram interesat de cercetare științifică, de psihologia testelor proiective, de cazuistica mea din ce în ce mai variată, de metodele moderne de investigație psihiatrică și tratament. Este adevărat că am profitat din plin de posibilitățile de a obține literatură de specialitate, am comandat pentru spital pe microfilme, o serie de lucrări de referință, având experiență în fotografie, am reușit să-mi fac pe bani puțini, materialele fotosensibile și chimicalele fiind foarte ieftine, o bibliotecă fotografică inaccesibilă multora din țară, am tradus o serie de texte pe care le-am difuzat cu plăcere la colegi, conform tradiției școlii lui Dan Arthur de la Săvăreșin. Eram în relații bune cu întregul colectiv de acolo, participam la consfăturile lor, iar într-o bună zi, am plecat acolo să asist la prohodul unității. Ceaușescu a pus ochii pe castelul, proprietatea regelui Mihai, pe care acesta îl cumpăraseră de la o familie nobiliară maghiară. În 48 ore sanatoriul a fost lichidat, medicii mutați la Gătaia în Banat unde director ajunsese Traian Lohan, poreclit de noi „Boroș”.

În luna decembrie 1966 a fost o consfătuire la Timișoara unde am plecat cu directorul nostru Sile și soția lui Matyi. A doua zi au început lucrările, dar directorul nostru nu s-a simțit deloc bine, arăta sleit de puteri, palid, și impresionantul său nas părea ascuțit și strălucea straniu. L-am convins să lăsăm baltă consfătuirea și să ne întoarcem acasă. Țin minte că Pușa l-a invitat pe tata de Crăciun și anul nou. Mama și soțul ei trăiau pe vremea aceea la Oțelul Roșu făcând un fel de semi navetă între o garsonieră nenorocită la Oțelu și locuința din Timișoara. A patra locuință, după evacuări repetate.

Cum directorul nostru nu s-a întremat și tușea urât, s-a internat la Cluj în clinica unui fost coleg de an. M-a chemat la telefon prin mijlocul lunii ianuarie spunând că se crede că ar avea un sindrom Loefgren sau o rickettsioză. Am căutat prin dicționare medicale sindromul

amintit și m-am ușurat fiindcă se scria că este o allergoză pulmonară, ceva înrudit cu binecunoscutul sindrom Loeffler. ... Speriați, cu Ilie și Nuți, am luat una din cele 16 mașini ale spitalului și ne-am dus la Cluj. L-am găsit slăbit într-un hal fără de hal, iar pe biata Matyi desfigurată de spaimă. Am plecat șocați acasă, îmi aduc aminte cum pe dealul Feleacului s-a lăsat brusc un polei nemaipomenit de am stat vreo 3 ore la marginea șanțului, camioane grele alunecând lângă noi la vale, necontrolabile. Norocul nostru a fost că ne-am oprit perpendicular pe șosea. Au sosit niște camioane cu nisip, precedate de muncitori care aruncau și în fața lor cu nisip dar mulți dintre ei pur și simplu cădeau ca pe un patinoar. A fost târziu noapte când am ajuns acasă din periplul de numai 180 de kilometri.

La două zile după aceea m-a sunat din nou Sile de la Cluj, atunci pentru prima dată mi-au dat lacrimile în timpul convorbirii. M-a rugat să am grijă de Păclișa noastră, fiindcă el nu mai e sigur că va putea duce drapelul mai departe. I-am promis, fapt ce mi-a creat la scurt timp după aceea mari neplăceri. Am hotărât să plec la București după ajutor. M-am hotărât să abordez ministrul, pe atunci Dr.Moga, o somitate de la Cluj. Nu era prin minister. Am intrat la secretara unuia dintre adjuncții cu care nu mă întâlнисem niciodată până atunci. Dr.Mareș, un general de armată. După ce m-am prezentat, l-am întrebat direct. Domnule general, ostașul pe moarte mai are dreptul la ultimul onor. Generalul - cinste lui - s-a uitat mirat la mine și m-a pus să relatez amănunțit situația. Am explicat despre cine este vorba, ce probleme sunt, la care m-a întrebat pe cine să trimită la Cluj. Răspunsul meu a fost cinstit, nu cunosc specialiștii din București. Mi-a propus pe Profesorul Balș, deoarece i-am vorbit și de ipoteza rickettsiozei (mi-am amintit de o lucrare veche despre febra Q), dar și de probabilitatea unei hemopatii maligne, pentru care mi-a propus trimiterea în consiliu a unui conferențiar care recent s-a întors după o lună de studii în Elveția. ... Nu a plecat nimeni. Treaba a fost blocată de cineva mai mare decât generalul, numai adjunct al ministrului.

Disperați, la începutul lunii martie ne-am dus cu una dintre salvările noastre (aveam trei) din nou la Cluj, și l-am adus la Păclișa, Dorința lui era să închidă ochii acasă și să se odihnească în apropierea creației sale. Am putut să-l ținem în viață cu perfuzii până la sosirea părinților săi. Ne-am retras din locuință pe terasă, așteptând în liniște. După 15-20 de minute a ieși Matyi, anunțându-ne că s-a stins. Înainte de acesta și până după înmormântare toți medicii (eram cu toții cam de aceeași vârstă cu cca. zece ani mai tineri ca el) am trecut prin spaimile așteptării deznodământului într-o atmosferă de teroare. Pentru noi a fost pentru prima dată când am asistat la decrepitudinea și moartea unei persoane respectate, foarte aproape de noi. Noaptea, în mare secret, a venit și preotul la catafalcul său, oficiind slujba pentru decedați.

Pus pe catafalc în holul castelului, unde petrecusem atâtea clipe plăcute, a venit să-și ia rămas bun cu mic cu mare toată suflarea spitalului. A doua zi, la festivitatea de adio ar fi trebuit să țin un discurs, dar după câteva cuvinte mi s-a strâns gâtul și am abandonat. S-au auzit apoi discursurile oficiale obișnuite cu acele ocazii, iar în fața mormântului a mai spus câteva cuvinte splendide Profesorul Pamfil care nu l-a mai găsit viu, spunând un la revedere în loc de adio – sfidare la discursurile anterioare. Astfel a luat sfârșit un capitol splendid din viața noastră, mormântul fiind sfințit după plecarea oficialităților. Pușa a demisionat din funcția de director adjunct și, la câteva zile, fără să fiu întrebat, am primit decizia de numire ca director și ordonator unic de credite. Cu asta a început un calvar care a luat sfârșit abia după un an și o lună, dar despre asta și ce a urmat într-un alt capitol.

Povestea unei vieți, de Stefan Kecskemeti

Capitol I

Pe urmele copilăriei și strămoșilor în Timișoara de altădată

http://www.bjt2006.org/SK_Pe_urmele_copilariei_0316.pdf

Capitol II

Educație la mijloc de veac

Cămăși verzi – cămăși maro

http://www.bjt2006.org/SK_Educatie_la_mijloc_de_veac_0816.pdf

Capitol III

Conacul bunicii – raiul pe pământ

Messerschmidt, Titobus și pom de Crăciun în văzduhul timișorean

http://www.bjt2006.org/SK_Conacul_bunicii_1016.pdf

Capitol IV

23 August 1944 – Speranțe de pace și dicționare ruso-române

Între soldați și refugiați, între bombe, cămile și un pui de leu

http://www.bjt2006.org/SK_23august_1316.pdf

Capitol V

Tâlhării și bombe atomice. Petru Groza și Poporul

La Liceul Piarist: "Ești un cretin! Ieși afară!"

Explozii și bătaie cruntă, zeamă de varză, șerpi și altele

http://www.bjt2006.org/SK_Talharii_si_bombe_1616.pdf

Capitol VI

Pățanii cu aligatorul Ali, cu pistoale rătăcite, cu un radio ilegal...

Despre cărți, cinema, muzică și... dragoste

1948 – anul în care au început calamitățile

Primii pași în domeniul medical

http://www.bjt2006.org/SK_Patanii_cu%20aligatorul_Ali_2516.pdf

Capitol VII

Vânătoare de flebotomii în preajma lui Tito

Romul și biscuiții fac minuni

Din floare în floare

http://www.bjt2006.org/SK_Vanatoare_de_flebotomii_3516.pdf

Capitol VIII

Picaje cu Aviasan

"Umbre" și "dușmanii poporului"

http://www.bjt2006.org/SK_Picaje_Aviasan_3916.pdf

Capitol IX

La stână și la târguri de fete

Procese și evacuări

1953 – Festivalul Internațional al Tineretului
 Aradul intelectual
http://www.bjt2006.org/SK_Targul_de_fete_4416.pdf

Capitol X

Malarie și febră tifoidă în valea Crișului
Hepatită și poliomielită
Educația sanitară și succesul manipulării
Epidemii de isterie
Pășanii cu paraziți și vin roșu
http://www.bjt2006.org/SK_Malarie_febra_tifoida_4816.pdf

Capitolul XI

Între Timișoara și Arad
Lupi pe o noapte de iarnă
La vârsta iubirii și a înțelepciunii
http://www.bjt2006.org/SK_Intre_Timisoara_si_Arad_5116.pdf

Capitolul XII

Medicina la Timișoara cu Benedict Menkes, Emil Stein, Mișu Elias, Mișu Rottenberg ș.a.
http://www.bjt2006.org/SK_Medicina_la%20Timisoara_0417.pdf

Capitolul XIII

O zonă de vis
Mișcarea studențească din 1956
Teroarea Securității
http://www.bjt2006.org/SK_Zona_de_vis_0817.pdf

Capitolul XIV

Studentia la Medicină la Timișoara
43 de ani de fericire
Începuturi ca medic
http://www.bjt2006.org/SK_Studentia_1217.pdf

Capitolul XV

Medic neuropsihiatru la Păclișa
Țara Hațegului
Vrăjitori și proroci
Datini din strămoși: Nedeie și căsătoria de probă
Sățeni și venetici
Neuropsihiatrie în condiții de pionierat
http://www.bjt2006.org/SK_Medic_neuropsihiatru_1417.pdf

Capitolul XVI

Gratii și sobe
O țuică și un purcel ajută la înființarea neuropsihiatriei copii
Explozii, mobilă pe rate și Caterina Valente
http://www.bjt2006.org/SK_Gratii_sobe_1617.pdf